

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtak in veča s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petifvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Slov. kršč. socialna zveza za Štajersko in Zveza slov. mladeničev

imata v nedeljo, dne 22. nov. t. l. predpoldan ob 1/2 11. uri

OBČNI ZBOR

v Celju v prostorih „Pri belem volu“.

Društva, zveze, moštje, mladeniči, udeležite se zagotovo zbora in agitirajte za mnogoštevilno udeležbo!

NB. Opozorjamo, da se začne zbor ob 1/2 11., torej pol ure prej kakor je naznačeno na letakih in lepakih.

Ljudsko zavarovanje.

Vlada je že dolgo nameravala izdati zakonski načrt zavarovanja za onemoglost in starost, toda samo za delavce. Vendar so kmečki poslanci, med njimi tudi naši slovenski, pritiskali tako krepko na vlado, da se je odločila raztegniti zavarovanje tudi na kmete in obrtnike. Sedaj je predložila vlada poslancem načrt, v katerega so sprejeti tudi kmetje in obrtniki.

Ko se snide zopet državni zbor, se bo gotovo kmalu začelo posvetovanje o vladinem zavarovalnem načrtu, najprej v odseku, potem pa v zbornici. V načrtu je povedala vlada, kako si ona misli in želi zavarovanje, po poslancih pa mora ljudstvo povedati svoje mnenje in svoje želje. Za to pa priobčujemo najvažnejše točke iz vladnega načrta, da se naši kmečki čitatelji seznanijo z njim.

1. Za starost se bodo morali zavarovati tudi vsi kmetje in obrtniki, katerih letni dohodek ne znaša nad 2400 K, torej vsi tisti, kateri ne plačujejo nobenega dohodninskega davka, in tisti, kateri ga plačujejo samo od 2400 K. Izvzeti so posestniki in obrtniki, ki imajo redno več nego po dva posla ali pomočnika. Med posle se ne štejejo člani domače družine. Potemtakem pride na Slovenskem velika večina kmetov in obrtnikov do zavarovanja. Zavarovati se morajo tudi

vsii nad 16letni posli in poljski ter gozdni delavci, pa tudi vsi nad 16 let stari domači, ki delajo doma.

2. Preskrbnina se prične vleči s končanem 65. letom in se dobiva do smrti. Izračuna se tako-le: država da za vsakega zavarovanca 90 kron na leto; od tega, kar je sam plačal, dobi petkrat toliko vsako leto, kolikor je povprek plačeval na leto; vrh tega pa še dve desetini od vse svote, kar je je plačal skozi vsa leta. Denimo, da je kdo plačeval od 16. do 65. l. vsak mesec po eno krono; potem bo dobival 90 kron in (5krat 12 kron = 60 kron) in (dve desetinki od 49 krat 12 K = 117.6); torej skupaj 90 in 60 in 117 = 267 kron. Poglavitna reč je ta, da bo država tudi za kmete in obrtnike dajala po 90 kron iz državne blagajne.

3. Kmetje in obrtniki bodo morali plačevati po 1 krono na mesec; če pa nimajo nad 480 K letnih dohodkov, pa po 50 v na mesec. Za člane domače rodbine, če nimajo stalne plače, bo znašal prispevek tudi po 50 v na mesec. Za posle in poljedelske ter gozdne delavce se bo plačevalo z ozirom na njihovo letno plačo, v katero se bo vštela tudi vrednost hrane in stanovanja, če ga dobivajo. Do 240 K letne plače bo znašal prispevek 50 v, do 480 K 1 K in do 720 K 1.50 K na mesec. Za kmete in obrtnike bodo imeli deželni zbori pravico skleniti tudi večje svote na mesec, da se jim tako letna preskrbnina zviša. Če bi n. pr. plačevali po 2.50 K na mesec, bi po 40. letih vlekli po 480 K na leto. Plačevanje se bo moralo urediti tako, da bo čim najbolj priprosto. Najprimernejše se nam zdi, da se vplačevanje izvrši po markah. Kdor je dolžan plačati, kupi marke in jih napopa na papir, ki je za to določen, pa ga pošlje zavarovalnici. Za posle in delavce bo moral plačevati polovico gospodar. Breme, ki ga naloži nova postava, je za marsikoga veliko, toda pomisliti moramo, da odpade občinam skrb za reveže, da brez dvojbe na kmetih vsled tega zavarovanja posli in delavci ne bodo tako silili v mesta in da bo mirnejše gledal vsak zavarovanec na svoja stara leta.

4. Vsak kmet in obrtnik bo moral vsaj 4 leta plačevati zavarovalnino, da bo vlekkel preskrbnino. Ko se postava sklene, se bodo morali vsi, ki še niso nad 60 let stari, zavarovati. Posel in delavec bo moral pa plačevati vsaj 30 let, da bo deležen preskrbnine. Za začetek je pa v postavi izjema: Tisti, kateri

se bodo zavarovali tekom enega leta, ko bo postava sklenjena, bodo tudi že po preteku štirih let (200 tednov), v katerih bodo plačevali zavarovalnino, dobili pravico do preskrbnine. Potemtakem bodo vsi pod 60 let stari delavci in posli ob začetku postave deležni njenih dobrot.

5. Ko zavarovanec, kmet ali obrtnik, ki je plačeval po 1 K na mesec, četudi že vživa preskrbnino, umrje, dobi njegova žena 150 K; vsak otrok pod 16. leti pa 75 K.

6. Dekle, ki je doma delala, in bila od 16. leta zavarovana, lahko, ko se omoži, še naprej plačuje zavarovalnino. Če pa neče, se ji, ako je bila vsaj 4 leta zavarovana, povrne polovica za njo vplačanih zneskov.

7. Zavarovanec, ki gre na tuje (n. pr. v Ameriko), ne izgubi svojih pravic, če se zgleda tako, kakor bo predpisano. Če ostane trajno v tujini, in ima pravico do preskrbnine, se mu izplača enkrat za vselej trojna preskrbnina.

8. Zavarovanje za starost bodo vodili posebni okrajni zastopi in deželni zastopi za socialno zavarovanje, in državna blagajna za starostno zavarovanje. V vseh teh zastopih bodo imeli tudi kmetje in obrtniki svoje zastopnike. Za upravo bo dajala država po dva milijona kron na leto.

Tako govori vlada! Sedaj naj pove tudi ljudstvo svoje mnenje, ter je naznani poslancem, da bo zavarovanje prineslo tudi kmečkemu ljudstvu one dobrote, ki so mu potrebne na stare dni in v času onemoglosti!

Skupščina spodnještajerskih zadrug v Celju.

Pododbor Zadrugne zveze v Mariboru je sklical na dan 12. t. m. skupščino spodnještajerskih zadrug v Celju, katere se je udeležilo okrog 100 zastopnikov zadrug iz Spodnjega Štajerskega.

Ta sijajna udeležba zadrugarjev, večinoma kmetov iz Spodnjega Štajerskega, je najboljši odgovor na vse nesramne napade liberalcev na našo organizacijo in naše zadrugarje, ker kaže, da ljudstvo razume naše delo in ve isto tudi ceniti. Iz obširnega poročila, katero prinašamo v „Gospodarskih Novicah“,

PODLISTEK.

Vesela zgodbia iz nekega kraja.

K nam je prišel pred nekaj časom mlad zdravnik vsega zdravilstva. Ime mu je bilo Knez. Ni preteklo niti teden, a on je že imel dovolj dela, dovolj pacientov. Bile so to posebno mlade gospodične, katere je komaj utegnil obiskavati. Komaj je obiskal gospoda ravnatelja Jelena, katerega hčerka je, odkar je prišel k nam mladi zdravnik, imela strašen glavobol, je že hitel h gospodični mesarja Zajca, katero je vratna bolezen mučila, od tod pa k lesotrtzu Pirnatu, katerega hčerki so boleli beli zobeki. Kratko: gospod Knez je imel dovolj dela.

A ne samo mlade, temveč tudi starejše gospodične, ki so že pred leti obhajale (seveda na tihem) 25letnico svojega rojstva, so začele nenavadno bolehati. Največkrat je moral priti k ravnateljevim in mesarjevim, čeravno mu to ni neslo velikega dobička.

Rodbini gospoda ravnatelja in mesarjeva ste stanovali v obližju. Nekega jutra je stala „slučajno“ soproga gospoda ravnatelja pri oknu in videla, kako hiti gospod zdravnik Knez k mesarjevim.

„Spet je nekaj tej mesarjevi Mari! Menda si mesarjevi mislijo, da nihče ne ve, zakaj vabijo gospoda Kneza v hišo!“, je rekla gospa Jelen in obrniviši se k prihajajoči hčerki, reče:

„Rozika, ali te ne boli več vrat? Kaj pa tvoja glava?“

„Oh, danes me boli hujše kakor včeraj“, odgovorila je z jokajočim glasom Rozika, ter se je prišla z obema rokama za glavo.

„Srček moj, zakaj pa to nisi že prej rekla?“, je rekla gospa Jelen, pomilovajoč jo. „Saj bi bil zdravnik že zdavnaj lahko tukaj! Pri mesarjevih ga tako ni treba!“

In komaj to izreče, hiti v kuhinjo ter naroči dekli, naj nemudoma gre po zdravnika.

Dekla pusti vse in hiti v stanovanje po gospoda Kneza. Ker pa ga ni našla doma, se vrne in poroča, da ga ni doma.

„Hiti k mesarjevim, morda so si ga tam pridržali!“, velela je gospa dekli, ki je odhitela k mesarjevim.

„Saj gospodična ne bo umrla“, je osorno rekla „gospa Zajc, ko je slišala, po kaj je prišla dekla. „Recite milostljivi gospej, da gospod zdravnik ne more prej priti, dokler ne opravi vse pri nas!“

Dekla poljubi gospej Zajc roko in odide. Ko je prišla domu, je povedala, kar je pri mesarjevih slišala.

„Glejte no!“, je vzkliknila gospa Jelen, „kako ta mesarica zna lepo govoriti! Da ne bo naša Rozika umrla! In njena Mara bo — ne?! In ko bi tudi umrla, gospod zdravnik ne bo solzice za njo potočil! Našo Roziko boli glava, da bi lahko razpočila, pa naj čaka?“

Po teh besedah je začela gospodična Rozika še bolj ihteti, da potrdi materine besede, ki ji je hitro priporočala, naj se vleže v posteljico.

„Bomo že videli, kdo je bolj bolan, ali mesarjeva Mara ali ti!“, nadaljevala je gospa Jelen, odstilljajoč razvajeni hčerki posteljo, v katero se je ta hitro podala.

„Mama, kaj pa, ko bi Mari vendar bilo bolj hudo kakor meni?“ je polglasno rekla hčerka materi.

„Imaš skoro prav, ljubo dete!“, odgovori po kratkem preišljevanju gospa Jelen, „a temu lahko pomagamo. To-le zavžij, da oblediš in bo!“

Hčerka stori, kakor ji je mati svetovala in zavžije neki prašek. Posledice so se hitro prikazale. Namišljen glavobol in vratna bolezen sta izginila, za to pa, je začel resnični železni krč prijemat.

Kmalu nato pride zdravnik, predpiše Roziki železne kapljice in odide, čeravno si je gospa na vso moč prizadevala, da bi ga še pridržala za nekaj časa pri Roziki.

S tem še ni bilo vse skončano.

Ko je prišel gospod ravnatelj domov, mu je gospa potožila, kako razžaljivo je mesarica o njuni hčerki govorila. Gospod Jelen, ki ni bil mesarjev poseben prijatelj, je nevoljno zmajal z glavo ter obljubil, da bo mu že zvečer povedal, kar mu gre.

In zgodilo se je.

Zvečer je že mesar za mizo sedel, čakajoč na „partijo“, ko pride gospod ravnatelj. Beseda je dala besedo in oba gospoda sta se pošteno sprla. Četrta ura sta se že prepirala, ko je gospod ravnatelj ves razburjen vzkliknil:

„Vaša Mara je prav za prav za to bolna, da bi mogli na ta način zdravnika privabiti v hišo, razumete? A če si mislite, da si jo bo zdravnik vzel, se strašno motite, ljubi gospod Zajc!“

„In vašo Roziko si bo vzel, ne? Boste še čakali, gospod Jelen!“, je porogljivo rekel mesar.

V tem se odprejo vrata in v sobo stopi zdravnik Knez, ki je konec prepira za vrati slišal in zdaj rekel:

„Ne razvnamajta se, gospoda! V tej reči odločim sam, če dovolita. Poslušajta torej! Obe dve gospodični mi ugajata, a vzel si ne bom nobene za ženo, in sicer: 1. zato ne, da nobenega izmed vaju ne razžalim, 2. za to ne, ker nočem imeti soproge, ki je vedno bolna!“

In mirna je bila Bosna.

Gospod Jelen je vzel klobuk ter se priporočil in kmalu za njim gospod Zajc.

Od tistega dne ste obe gospodični zdravi in gospod Knez ima sicer dva pacijenta manj, a nesrečnega se radi tega ne čuti.